from destroyed burials as well as isolated examples of such bones were also discovered. It was determined that that the individuals had been interred more densely in the W and central parts of Trench 4 than on its E side. The majority had been interred in an extended supine position in a coffin, usually with the hands placed at the sides, on the pelvis, on the abdomen, and on rare occasions, even higher. They were mostly oriented W–E or SW–NE with the head towards the W (210–277°). Burials one atop another and group burials were recorded. A large percentage of the burials had been largely destroyed or damaged during previous earthwork and through the digging of pits beside burials.

19 burials in Trenches 3 and 4 contained grave goods: rings, coins, belt buckles, knives, medals, and coffin nails (Figs. 4, 6–8). Based on the discovered grave goods and artefacts, it is possible to assert that the excavated part of the cemetery was used during the 16th – early 17th centuries. During the investigation, the other soil layers and the removed soil yielded 139 16th–20th-century finds: coins, medals, potsherds, glass container shards, belt buckles, a leather purse–bag, and various metal artefacts.

Andrius Šležas, Aurimas Steponkus

Kapai Vilniuje, Šermukšnių g. 4A

2021 m. birželio 8–14 d. KVP atliko detaliuosius tyrimus Vilniuje, Šermukšnių g. 4A vidiniame kieme planuojamose dujotiekio trasos įrengimo vietose. Iš viso ištirtos bendro 52 m^2 ploto 4 perkasos ir 1 šurfas.

2020 m. J. Dobeikienė šiame sklype atliko žvalgomuosius tyrimus – ištyrė bendro 12 m^2 ploto tris 2x2 m dydžio šurfus. Tyrimų metu vidinio kiemo V dalyje, šurfe 1 0,9–1,15 m gylyje aptiko preliminariai XVI–XVII a. datuojamų palaidojimų. Vidinio kiemo R dalyje, šurfuose 2, 3 iškart po paviršinėmis dangomis atidengti XVIII–XIX a. datuojami buvusių pastatų liekanų fragmentai. Įžemis – geltonas smėlis šurfe 1 pasiektas 70 cm gylyje, šurfe 2 – 1,1–1,2 m gylyje nuo žemės paviršiaus. Aptikti kapai sietini su šalia Šv. Apaštalų Pilypo ir Jokūbo bažnyčios buvusiomis XVI–XVII a. kapinėmis.

Perkasa 1 tirta vidinio kiemo PV dalyje. Pašalinus paviršinę asfalto dangą atidengtas akmenų grindinys. Po juo glūdėjo 5–10 cm storio rusvos–pilkos spalvos grunto sluoksnis su XVIII–XX a. būdingais radiniais. Ištyrus šį sluoksnį atidengti suneštinės kilmės rusvos – šviesiai geltonos spalvos smėlio sluoksniai, kuriuose perkasos kampe pastebėtas įkasimas. Tiriant jį atidengtas kapas 1. Žemiau suneštinės kilmės sluoksnių, 90–80 cm gylyje nuo paviršiaus (H_{abs} 98,00–98,10 m) pasiektas geltonos spalvos smėlio sluoksnis – įžemis. Siekiant iki galo atidengti ir užfiksuoti palaidojimą, į R pusę padaryta 1 m ilgio, 50 cm pločio išpjova. Ją ištyrus paaiškėjo, jog likusi palaidojimo dalis suardyta XX a.

Kapas 1 atidengtas 40 cm gylyje nuo paviršiaus (H_{abs} 98,50 m), pusė jo suardyta. Kapo duobės kontūro nesimatė, nes palaidojimas atidengtas labai negiliai. Jis įkastas į suneštinės kilmės sluoksnius. Griaučių būklė prasta. Galva orientuota į PV. Rankų ir kojų padėtis neaiški, nes trūksta ilgųjų kaulų. Išlikusio skeleto ilgis – 40–60 cm. Antropologinių tyrimų metu nustatyta, kad tai daugiau kaip 30 m. amžiaus vyro palaikai.

Perkasa 2 tirta vidinio kiemo ŠV dalyje. Perkasos vietoje paviršius buvo lygus (H_{abs} 97,70 m), asfaltuotas. Po asfaltu beveik per visą perkasos plotą atidengtas akmenų grindinys,

1 pav. Kapo 2 perkasoje 2 vaizdas iš V (viršaus). A. Šležo nuotr.

Fig. 1. Burial 2 in Trench 2, as seen from the W (from above).

2 pav. Gremžtuko fragmentas. D. Ostrauskienės nuotr.

Fig. 2. Scraper pieces.

0 3 cm

0 3 cm

3 pav. Karūninio koklio, puošto liūto galva ir dengto žalia glazūra, fragmentas. G. Murachimovaitės nuotr.

Fig. 3. A sherd of a crown stove tile decorated with a lion's head and green glaze.

po kuriuo slūgsojo 10–15 cm storio niveliacinio smėlio paklotas, giliau – 15–20 cm storio šviesiai pilko grunto sluoksnis, po kuriuo H_{abs} 97,00 m pasiektas įžemis – geltonas smėlis.

Smėlyje išryškėjo *kapo 2* duobės kontūro dalis. Duobė pailga, apvalintais galais. Kontūro išmatavimai nėra aiškūs, nes jis dalinai suardytas perkasimo. Kaulai atidengti ties H_{abs} 96,40 m nuo perkasos paviršiaus, į įžemį palaidojimas įkastas 75 cm. Palaidojimas griautinis, palaikų būklė gera. Individo galva orientuota į V pusę. Dešinė ranka sulenkta, paguldyta horizontaliai ant dubenkaulio. Skeletas 152 cm ilgio (1 pav.). Kapo duobės įkasime rastas titnaginis gremžtukas (2 pav.). Antropologinių tyrimų metu nustatyta, kad tai 40–49 m. amžiaus vyro palaikai.

Kapo 3 duobės kontūro dalis išryškėjo ties H_{abs} 97,00 m. Siekiant visiškai atidengti kapą, į R pusę padaryta 1 m pločio, 0,5 m ilgio išpjova. Kontūras pailgas, apvalintais galais. Duobės dydis nėra aiškus, nes ji dalinai suardyta perkasimo. Kaulai atidengti ties H_{abs} 96,65 m altitude nuo perkasos paviršiaus, į įžemį palaidojimas įkastas 45 cm. Palaidojimas griautinis. Palaikai blogai išlikę, dalis kaulų suirę. Individo galva orientuota į V pusę, rankos sulenktos per alkūnes, paguldytos horizontaliai ties juosmeniu. Skeletas 148 cm ilgio. Antropologinių tyrimų metu nustatyta, kad tai 30–39 m. amžiaus moters palaikai. Nustatyta patologija: abiejų pusių šeivikaulių diafizėse išplitęs osteoperiostitas (nespecifinis kaulo uždegimas).

Perkasoje 3 pašalinus 15 cm storio velėną, tirtas 0,95–1,05 m storio maišytas pilkos spalvos su smėlio ir griuvenų intarpais grunto sluoksnis. Jame rastas XVI a. pabaigos – XVII a. pradžios karūninis koklis (3 pav.) ir XVIII–XIX a. būdingų koklių ir buitinės keramikos fragmentų. Po minėtu sluoksniu fiksuoti 30–40 cm storio suneštinės kilmės šviesiai geltonos, rusvos spalvos smėlio sluoksniai be radi-

nių, po kuriais H_{abs} 95,40 m gylyje atidengtas geltonos spalvos smėlis – įžemis.

Mūro M1 viršus atidengtas 35 cm gylyje (H_{abs} 96,65 m). Ištyrus iki 1,2 m gylio (H_{abs} 95,80 m), atidengtas 1,1 m pločio buvęs įėjimas į pastatą. Jis mūrytas iš geltonos spalvos 28x14x6, 27x14x6, 28x13,5x6 cm ir panašaus dydžio plytų, rištų kalkių skiediniu. Mūras orientuotas Š–P kryptimi, jo apačia pasiekta 1,8 m gylyje (H_{abs} 95,20 m) (4 pav.).

Mūro M2 viršus atidengtas 40 cm gylyje (ties H_{abs} 96,60 m). Jis mūrytas iš rusvos ir gelsvos spalvos 24x14x5 cm dydžio (su mažais nuokrypiais) plytų, rištų kalkių skiediniu. Mūras orientuotas R–V kryptimi, jo apačia pasiekta 1,4 m gylyje (H_{abs} 95,60 m) (4 pav.).

Perkasoje 4 ir šurfe 1 radinių bei palaidojimų neaptikta.

Tyrinėjimų metu detaliai ištirtas 52 m^2 plotas ir nustatyta, jog sklypo Šermukšnių g. 4a vidinio kiemo V dalyje yra išlikusių palaidojimų. Juose datuojančių radinių neaptikta, todėl kapai gali būti siejami su XVI–XVII a. viduryje Šv. apaštalų Jokūbo ir Pilypo bažnyčios teritorijoje minimu laikotarpiu egzistavusiomis vargingųjų miestiečių kapinėmis. Vidinio kiemo centrinėje dalyje aptikti dviejų pastatų fragmentai. Remiantis architektūriniais tyrimais, jie preliminariai datuojami XVIII–XIX a. Kultūrinio sluoksnio tirtose vietose neaptikta. Jis nesusiformavęs arba buvo suardytas XIX–XX a. pastatų statybos, paviršinių dangų ir inžinerinių tinklų klojimo metu. Tyrimų metu aptikta 20 vienetų XVI a. pabaigai – XIX a. būdingų buitinės ir statybinės keramikos fragmentų. Radiniai perduoti LNM.

The Burials at Šermukšnių St. 4A, Vilnius

In 2021, Kultūros vertybių paieška conducted an excavation (4 trenches and 1 test pit totalling 52 m^2) in the inner courtyard at Šermukšnių St. 4A, Vilnius. Trenches 1 and 2 yielded 3 burials (Fig. 1), the fill of one of which contained a flint scraper (Fig. 2). They are connected with the 16th – mid-17th-century potter's field that existed at that time on the grounds of the Church of Sts Philip and James. Two building fragments preliminary dated to the 18th–19th centuries were discovered in Trench 3 (Fig. 4). The investigation yielded 20 late 16th–19th-century finds (Fig. 3).

4 pav. Perkasoje 3 atidengtų mūrų vaizdas iš R. A. Šležo nuotr.

Fig. 4. A masonry wall in Trench 3, as seen from the E.